

UZASADNIENIE

W dniu 29 grudnia 2014 r. Z. W. złożyła skargę o wznowienie postępowania zakończony prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 29 października 2014 r. w sprawie o sygn. akt VIII U 2553/14 o emeryturę rolniczą. Wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie prawa do emerytury rolniczej. W uzasadnieniu wskazała, że wniosek swój opiera na tym, że nie była reprezentowana przed Sądem z uwagi na nieprawidłowe doręczenie jej korespondencji sądowej mimo widniejącego w aktach sprawy prawidłowego adresu wnioskodawczyni. Wyjaśniła, że pismem z dnia 28 lipca 2014 r. KRUS Oddział (...) w Ł. poinformował ją, że w związku z wniesionym odwołaniem od decyzji z dnia 17 czerwca 2014 r. akta sprawy przesłano do Sądu Okręgowego w Łodzi, który poinformuje ją o toku dalszego procesu. Podała, że do dnia dzisiejszego nie została skierowana do niej żadna korespondencja z Sądu natomiast w dniu 22 grudnia 2014 r. odebrała pismo z KRUS z dnia 17 grudnia 2014 r. informujące o tym, że w związku z uprawomocnieniem się przedmiotowego wyroku z dnia 29 października 2014 r. zaskarżona decyzja została utrzymana w mocy. Następnie w wyniku przejrzenia akt sprawy sądowej w dniu 23 grudnia 2014 r. powzięła wiadomość o tym, że korespondencja sądowa była kierowana na niewłaściwy adres wnioskodawczyni (ul. (...)) zamiast prawidłowego adresu (ul. (...)). W toku postępowania sądowego Sąd uznał, że korespondencja sądowa została wnioskodawczyni doręczona prawidłowo w drodze podwójnego awizowania. Podniosła, że prawidłowy adres widnieje zarówno w aktach KRUS jak i w odwołaniu wnioskodawczyni od skarżonej decyzji. Nadmieniła, że o możliwości uzyskania emerytury rolniczej w chwili zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej i osiągnięcia wieku emerytalnego informowano ją wielokrotnie zarówno w formie ustnej jak i pisemnej tj. w decyzji KRUS z dnia 5 listopada 2010 r. (skarga – k. 2-3).

W odpowiedzi na skargę organ rentowy wniósł o oddalenie skargi. W uzasadnieniu przyznał, że decyzją z dnia 17 czerwca 2014 r. KRUS odmówił wnioskodawczyni prawa do emerytury rolniczej wobec niespełnienia przesłanek wymaganych prawem a wnioskodawczyni złożyła w dniu 21 lipca 2014 r. odwołanie od tej decyzji za pośrednictwem organu rentowego do Sądu. Następnie w dniu 28 lipca 2014 r. organ rentowy przekazał odwołanie wnioskodawczyni wraz z odpowiedzią na nie i aktami sprawy do Sądu. Przyznał, że w odpowiedzi na odwołanie popełniono błąd pisarski w adresie wnioskodawczyni - Ł., ul. (...) zamiast Ł., ul. (...). Wskazał jednak, że mimo popełnienia takiego samego błędu pisarskiego w adresie wnioskodawczyni w piśmie z dnia 28 lipca 2014 r. skierowanym do wnioskodawczyni (k. 40 akt ZUS) informującym o skierowaniu sprawy na drogę postępowania sądowego, pismo to zostało skutecznie wnioskodawczyni doręczone. Jednocześnie podał, że wnioskodawczyni zamieszkuje w dzielnicy domów jednorodzinnych a pomyłka dotyczyła jednego numeru posesji co czyni zarzuty skarżącej nieuzasadnionymi (odpowiedź na skargę – k. 7-7 odw.).

W piśmie procesowym z dnia 8 września 2015 r. wnioskodawczyni popierając skargę, podniosła, że istnieje sprzeczność między decyzją z dnia 17 czerwca 2014 r. odmawiającą jej przyznania emerytury rolniczej a decyzją z dnia 5 listopada 2010 r. warunkującą jej przyznanie emerytury rolniczej od spełnienia przesłanki w postaci zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej mimo braku zmiany przepisów warunkujących przyznanie emerytury. Wskazała też, że doręczycielem pisma z dnia 28 lipca 2014 r. informującego o skierowaniu sprawy na drogę postępowania sądowego była firma „Poczta Polska” znajdująca mieszkańców na ulicy, natomiast doręczycielem korespondencji sądowej była firma (...) nie znajdująca terenu i mieszkańców, nadto pod nr 6 (parzysty) nowo wybudowany dom był wówczas w trakcie zasiedlania i z mieszkańcami tego domu nie utrzymywano jeszcze kontaktów sąsiedzkich zatem korespondencja w tym przypadku nie mogła zostać skutecznie doręczona (pismo – k. 11).

Na rozprawie z dnia 27 października 2015 r. pełnomocnik skarżącej poparł skargę a pełnomocnik organu rentowego wniósł o jej oddalenie. Wnioskodawczyni oświadczyła, że wnosi o zaliczenie jej do emerytury rolniczej okresów zatrudnienia od 30 lipca 1969 r. do 1 października 1976 r., od 17 kwietnia 1980 r. do 31 marca 1996 r., od 1 stycznia 1997 r. do 30 czerwca 2007 r. Pełnomocnik organu rentowego oświadczył, że decyzją z dnia 5 listopada 2010 r. organ rentowy mimo udowodnienia wymaganego stażu ubezpieczeniowego (33 lat, 7 miesięcy i 18 dni) odmówił wnioskodawczyni prawa do emerytury rolniczej z uwagi na nieosiągnięcie wieku emerytalnego (60 lat) z

jednoczesnym wskazaniem możliwości ubiegania się o wcześniejszą emeryturę rolniczą (wiek 55 lat) po zaprzestaniu prowadzenia działalności rolniczej. Wyjaśnił, że wnioskodawczyni nie poinformowała jednak organu rentowego, że od września 2010 r., to jest przed złożeniem wniosku o przyznanie emerytury rolniczej (19 października 2010 r.), prawomocną decyzją ZUS przyznano jej prawo do emerytury. O tym fakcie poinformowała organ rentowy dopiero we wniosku z dnia 29 kwietnia 2014 r. o przyznanie emerytury (e-protokół rozprawy z 27.10.2015 r. 00:01:45-00:03:02, 00:17:08-00:27:34, 00:27:34-00:33:52 – płyta CD k. 20).

W piśmie procesowym z dnia 7 stycznia 2016 r. wnioskodawczyni zaprzeczyła jakoby nie poinformowała organ rentowego o fakcie pobierania emerytury z ZUS-u i podniosła, że uczyniła to we wniosku z dnia 19 października 2010 r. załączając do niego decyzję o przyznaniu emerytury z ZUS. Tym samym organ rentowy naruszył w decyzji z dnia 15 listopada 2010 r. podstawowy obowiązek informacyjny i naraził ją na negatywne konsekwencje prawne (pismo – k. 25-28)

Na rozprawie z dnia 23 lutego 2016 r. pełnomocnik skarżącej poparł skargę a pełnomocnik organ rentowego wniósł o jej oddalenie (e-protokół rozprawy z 23.02.2016 r. 00:01:07-00:01:56, 00:36:36-00:36:58 – płyta CD k. 38)

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni Z. W., urodzona (...), zamieszkuje wraz ze swoim mężem M. W. oraz matką w domu jednorodzinnym w Ł. przy ul. (...) (dowód osobisty – k. 12 akt KRUS, zeznania wnioskodawczyni – e-protokół rozprawy z 23.02.2016 r. 00:01:56-00:06:49 – płyta CD k. 38 w zw. z e-protokół rozprawy z 27.10.2015 r. 00:17:08-00:27:34 – płyta CD k. 20).

W dniu 2 sierpnia 2010 r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o emeryturę do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., jako okresy składkowe i nieskładkowe wskazała:

- od 31 lipca 1969 r. do 30 września 1976 r. -praca w gospodarstwie rolnym,
- od 1 października 1976 r. do 18 kwietnia 1980 r. -Akademia Rolnicza – studia,
- od 18 kwietnia 1980 r. do 31 grudnia 1982 r. -praca w gospodarstwie rolnym,
- od 1 stycznia 1983 r. do 8 stycznia 1996 r. gospodarstwo rolno- ogrodnicze- ubezpieczenia rolników,
- od 9 stycznia 1996 r. do 31 grudnia 1996 r. -działalność gospodarcza (...),
- od 1 stycznia 1997 r. do 30 czerwca 2007 r. –gospodarstwo rolno - ogrodnicze,
- od 1 lipca 2007 r. do 31 lipca 2007 r. -działalność gospodarcza (...),
- od 1 lutego 2010 r.- Przychodnia (...). (wniosek i kwestionariusz k.1-7 akt emerytalnych ZUS)

Decyzją z dnia 7 września 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 2 sierpnia 2010 r. przyznał Z. W. emeryturę od 1 sierpnia 2010 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę na podstawie art. 29 w zw. z art. 46 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 j.t.). Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 lat kalendarzowych, tj. od stycznia 2000 r. do grudnia 2009 r. ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru w wysokości 15,08 %. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 15,08 % przez kwotę bazową 2716,71 zł wyniosła 409,68 zł. Do ustalenia wysokości emerytury zakład uwzględnił 4 lata tj. 48 miesięcy okresów składkowych, 1 rok i 4 miesiące tj. 16 miesięcy okresów nieskładkowych oraz 24 lata i 7 miesięcy tj. 295 miesięcy okresów pracy w gospodarstwie rolnym.

Do ustalenia podstawy wymiaru powyższego świadczenia emerytalnego zaliczono wnioskodawczyni okresy od 31 lipca 1969 r. do 30 września 1974 r. (praca w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia przed dniem 1 lipca 1977 r.), od 1 października 1974 r. do 31 marca 1979 r. (Akademia Rolnicza – studia), od 18 kwietnia 1980 r. do 31 grudnia 1982 r. (praca w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia w okresie od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1982 r.), od 1 stycznia 1983 r. do 8 stycznia 1996 r. (ubezpieczenia rolników – opłacone składki), od 9 stycznia 1996 r. do 31 grudnia 1996 r. (działalność gospodarcza), od 1 stycznia 1997 r. do 30 czerwca 2007 r. (ubezpieczenia rolników – opłacone składki), od 1 lipca 2007 r. do 31 lipca 2007 r. (działalność gospodarcza) (decyzja – k. 73/64 akt ZUS, pismo ZUS – k. 27 akt KRUS, karta przebiegu zatrudnienia k.69-70 akt ZUS)

Wnioskodawczyni nadal pobiera powyższe świadczenie (bezsporne, decyzje – k. 75-75 odw., k. 79, k. 83 akt ZUS)

Decyzją z dnia 16 stycznia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. z urzędu przeliczył emeryturę od 1 października 2013 r., tj. od miesiąca, w którym wnioskodawczyni ukończyła 60 lat i 3 miesiące, które od 1 marca 2013 r. wynosi 831,15 zł brutto (decyzja – k. 86 – 86 odw. akt ZUS).

W dniu 19 października 2010 r. wnioskodawczyni złożyła wniosek do KRUS o przyznanie emerytury rolniczej. We wniosku wskazała, że od sierpnia 2010 r. pobiera emeryturę przyznaną jej decyzją ZUS. Do wniosku załączyła decyzję ZUS (wniosek – k. 1 akt KRUS, kopia decyzji – k. 1 odw. akt KRUS, zeznania świadka M. W. – e-protokół rozprawy z 23.02.2016 r. 00:09:00-00:23:00 – płyta CD k. 38).

Decyzją z dnia 5 listopada 2010 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego po rozpatrzeniu wniosku z dnia 15 października 2010 r. odmówił Z. W. prawa do emerytury rolniczej na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2008 r., nr 50, poz. 291 z późn. zm.). W uzasadnieniu wskazano, że wnioskodawczyni udowodniła wymagany staż ubezpieczeniowy (33 lat, 7 miesięcy i 18 dni) tj. w okresach od 30 lipca 1969 r. do 1 października 1976 r., od 17 kwietnia 1980 r. do 31 marca 1996 r. oraz od 1 stycznia 1997 r. do 30 czerwca 2007 r., jednakże nie osiągnęła wieku emerytalnego (60 lat), który osiągnie dopiero w dniu 30 lipca 2013 r. Jednocześnie poinformował wnioskodawczynię o możliwości ubiegania się o wcześniejszą emeryturę rolniczą (wiek 55 lat) po zaprzestaniu prowadzenia działalności rolniczej na podstawie art. 19 ust. 2 cytowanej ustawy (decyzja – k. 17 – 17 odw. akt KRUS)

Od powyższej decyzji wnioskodawczyni nie złożyła odwołania (bezsporne, zeznania świadka M. W. – e-protokół rozprawy z 23.02.2016 r. 00:23:00 – 00:36:36- płyta CD k. 38).

Po wydaniu powyższej decyzji wnioskodawczyni wraz z mężem zasięgałi jedynie ustnej informacji w KRUS dotyczącej prawa do emerytury rolniczej wnioskodawczyni, nie pytając o możliwość zaliczenia stażu uprzednio uwzględnionego w decyzji ZUS. Poinformowano ich o konieczności złożenia wniosku o przyznanie prawa do emerytury rolniczej, który zostanie rozpatrzony w drodze decyzji KRUS (zeznania świadka M. W. – e-protokół rozprawy z 23.02.2016 r. 00:09:00-00:23:00 - płyta CD k. 38).

Decyzją z dnia 17 czerwca 2014 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego po rozpatrzeniu wniosku z dnia 26 kwietnia 2014 r. odmówił Z. W. prawa do emerytury rolniczej na podstawie art. 19 ust. 1, art. 20 oraz art. 6 ust. 11 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1403 z późn. zm.). W uzasadnieniu wskazano, że skoro okresy pracy wnioskodawczyni w gospodarstwie rolnym rodziców od 31 lipca 1969 r. do 30 września 1974 r., od 18 kwietnia 1980 r. do 31 grudnia 1982 r. oraz okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 stycznia 1983 r. do 8 stycznia 1996 r. i od 1 stycznia 1997 r. do 30 czerwca 2007 r. zostały zaliczone przy ustaleniu prawa do emerytury na podstawie odrębnych przepisów, nie można tych okresów zaliczyć przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej. Ponadto, zgodnie z przepisami, brak jest podstaw do zaliczenia okresów, od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi tj. okresów prowadzenia działalności gospodarczej od 9 stycznia 1996 r. do 31 grudnia 1996 r., od 1 lipca 2007 r. do 31 lipca 2010 r. oraz nauki w szkole wyższej od 1 października 1974 r. do 31 marca 1979 r. Ponieważ wszystkie wykazane przez wnioskodawczynię okresy zostały zaliczone przy ustalaniu prawa do emerytury na podstawie odrębnych przepisów, nie udowodniła ona żadnego okresu

podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu określonymu w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników (decyzja – k. 29-29 odw. akt KRUS).

Odwołanie od powyższej decyzji w dniu 21 lipca 2014 r. złożyła wnioskodawczyni uznając ją za krzywdzącą, wskazując iż spełnia przesłanki do uzyskania emerytury rolniczej zarówno w zakresie wieku, jak i stażu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, jak i zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej. Wskazała też, że została wprowadzona w błąd co do możliwości uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników, ponieważ została poinformowana przez pracowników KRUS, że w ustawowym wieku emerytalnym może wybrać świadczenie z KRUS i otrzymywać dodatkowo drugie świadczenie z ZUS (odwołanie – k. 2-4 w aktach VIII U 2553/14).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 28 lipca 2014 r. KRUS wniósł o oddalenie w/w odwołanie. W uzasadnieniu wskazał, że wnioskodawczyni osiągnęła wymagany wiek, udowodniła wymagany staż ubezpieczeniowy (33 lat, 7 miesięcy i 18 dni) tj. w okresach od 30 lipca 1969 r. do 1 października 1976 r., od 17 kwietnia 1980 r. do 31 marca 1996 r. oraz od 1 stycznia 1997 r. do 30 czerwca 2007 r. już na dzień 5 listopada 2010 r. oraz zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej. Jednakże w/w okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników zostały jej już zaliczone przez ZUS do jej świadczenia emerytalnego. (odpowiedź na odwołanie – k. 9-10 w aktach VIII U 2553/14).

Pismem z dnia 28 lipca 2014 r. KRUS poinformował wnioskodawczynię o skierowaniu w dniu 28 lipca 2014 r. akt sprawy wraz z odpowiedzią na odwołanie do Sądu Okręgowego w Łodzi VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oraz o tym, że o dalszym przebiegu postępowania wnioskodawczyni będzie informowana przez Sąd. W piśmie wskazano adres wnioskodawczyni: Ł., ul. (...) (bezsporne, pismo k. 40 akt KRUS).

Sprawie z powyższego odwołania nadano sygn. akt VIII U 2553/14 (zarządzenie – k. 2 w aktach VIII U 2553/14).

W toku postępowania w sprawie VIII U 2553/14 był wyznaczony jeden termin rozprawy na dzień 29 października 2014 r., na który ubezpieczona nie stawiła się. Uznano, że wezwanie na rozprawę zostało doręczone wnioskodawczyni na adres Ł., ul. (...), dwukrotnie w drodze podwójnego awizowania, w dniu 12 września 2014 r. i 17 października 2014 r. (potwierdzenie odbioru – k. 13 w aktach VIII U 2553/14, protokół rozprawy – k. 17 w aktach VIII U 2553/14).

Wnioskodawczyni nie wносиła o odrozdzenie terminu rozprawy oraz nie usprawiedliwiła swojej nieobecności na terminie rozprawy w dniu 29 października 2014 r. (okoliczność bezsporna).

Wyrokiem z dnia 29 października 2014 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi w sprawie o sygn. akt VIII 2553/14 oddalił odwołanie Z. W. od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 17 czerwca 2014 r. o emeryturę rolniczą. Wyrok uprawomocnił się w dniu 20 listopada 2014 r. (wyrok Sądu Okręgowego - 19-19 odw. w aktach sprawy VIII U 2553/14).

Pismem z dnia 17 grudnia 2014 r., doręczonym w dniu 22 grudnia 2014 r., KRUS poinformował wnioskodawczynię o tym, że w związku z uprawomocnieniem się przedmiotowego wyroku z dnia 29 października 2014 r. zaskarżona decyzja została utrzymana w mocy. Pismo wysłano na adres: Ł., ul. (...). (pismo – k. 43 akt KRUS, zeznania wnioskodawczyni – e-protokół rozprawy z 23.02.2016 r. 00:01:56-00:06:49 – płyta CD k. 38 w zw. z e-protokół rozprawy z 27.10.2015 r. 00:17:08-00:27:34 – płyta CD k. 20).

W dniu 23 grudnia 2014 r. wnioskodawczyni udzieliła pełnomocnictwa do reprezentowania jej w sprawie w sprawie o sygn. akt VIII 2553/14 swojemu mężowi M. W., który w tym dniu dokonał przeglądu akt sprawy w Sądzie i kserokopii poszczególnych kart akt sprawy w tym wyroku (pełnomocnictwo – k. 20 w aktach sprawy VIII U 2553/14, pismo – k. 21 w aktach sprawy VIII U 2553/14)

W dniu 29 grudnia 2014 r. Z. W. złożyła skargę o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 29 października 2014 r. w sprawie o sygn. akt VIII U 2553/14 o emeryturę rolniczą. Wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie prawa do emerytury rolniczej. W uzasadnieniu wskazała, że wniosek swój opiera na tym, że nie była reprezentowana

przed Sądem z uwagi na nieprawidłowe doręczenie jej korespondencji sądowej mimo widniejącego w aktach sprawy prawidłowego adresu wnioskodawczynie, tj. na niewłaściwy adres (ul. (...)) zamiast ul. (...) (skarga – k. 2-3).

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

zważył, co następuje:

Wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem, stosownie do art. 399 § 1 kpc, polega na ponownym rozpoznaniu sprawy, jeżeli spełnione zostaną przesłanki przewidziane w ustawie. Wymogiem formalnym wznowienia postępowania jest wniesienie skargi przez uprawnioną do tego osobę w przepisany prawem terminie w oparciu o ustawową podstawę.

Podstawy wznowienia zostały wymienione enumeratywnie w przepisach art. 401 kpc, art. 401¹ kpc oraz art. 403 kpc. Termin do wniesienia skargi, zgodnie z art. 407 § 1 kpc, wynosi trzy miesiące i liczy się go od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia, a gdy podstawą jest pozbawienie możliwości działania lub brak należytej reprezentacji - od dnia, w którym o wyroku dowiedziała się strona, jej organ lub jej przedstawiciel ustawowy. Po upływie lat pięciu od uprawomocnienia się wyroku nie można żądać wznowienia, z wyjątkiem wypadku, gdy strona była pozbawiona możliwości działania lub nie była należycie reprezentowana (art. 408 kpc).

W niniejszej sprawie jako podstawę wznowienia skarżący wskazał art. 401 pkt 2 kpc. Zgodnie z treścią tego przepisu, można żądać wznowienia postępowania z powodu nieważności jeżeli strona wskutek naruszenia przepisów prawa była pozbawiona możliwości działania; nie można żądać wznowienia, jeżeli przed uprawomocnieniem się wyroku niemożność działania ustała.

Podstawa wznowienia postępowania związana z pozbawieniem strony możliwości działania powinna być rozumiana podobnie jak przyczyna nieważności określona w art. 379 pkt 5 kpc, tj. pozbawienie strony możliwości obrony swoich praw. Artykuł 401 pkt 2 kpc wprowadza jednak dodatkowy warunek w postaci związku pomiędzy naruszeniem przepisów prawa a pozbawieniem strony możliwości działania jako przesłanki wznowienia.

Ocena, czy doszło do pozbawienia strony możliwości obrony jej praw, powinna być dokonywana przez pryzmat konkretnych okoliczności sprawy. Przyjmuje się przy tym, że o nieważności postępowania z omawianej przyczyny nie można jednak mówić w sytuacji, w której strona na skutek własnego działania z przysługujących jej uprawnień procesowych nie skorzystała.

Analizując, czy doszło do pozbawienia strony możliwości działania, trzeba w pierwszej kolejności rozważyć, czy nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, następnie ustalić, czy uchybienie to wpłynęło na możliwość strony do działania w postępowaniu, w końcu zaś ocenić, czy pomimo zaistnienia tych okoliczności strona mogła bronić swych praw w procesie. Dopiero w razie kumulatywnego spełnienia wszystkich tych przesłanek można przyjąć, że strona została pozbawiona możliwości działania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2008 r., V CSK 488/07, Lex nr 424315).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że w niniejszej sprawie doszło do naruszenia przepisów procesowych. Ubezpieczona nie została bowiem prawidłowo powiadomiona o terminie rozprawy, gdyż na wezwaniu wskazano inny adres. A zatem w ocenie Sądu doszło do pozbawienia wnioskodawczynie możliwości działania wskutek naruszenia przepisów prawa. Istnieją zatem podstawy do wznowienia postępowania w sprawie VIII U 2553/14, zwłaszcza iż wnioskodawczynie złożyła przedmiotową skargę w terminie. W przeciwnym wypadku zdaniem Sądu ma miejsce nieważność postępowania.

W niniejszej sprawie w sposób nie budzący wątpliwości ustalone zostało, że w dniu 2 sierpnia 2010 r. wnioskodawczynie złożyła wniosek o emeryturę do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., zaś decyzją z dnia 7 września 2010 r. organ rentowy przyznał Z. W. emeryturę od 1 sierpnia 2010 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę na podstawie art. 29 w zw. z art. 46 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 j.t.). Do ustalenia wysokości emerytury zakład uwzględnił 4 lata tj. 48 miesięcy okresów składkowych, 1 rok i 4 miesiące tj. 16 miesięcy okresów nieskładkowych oraz 24 lata i 7 miesięcy tj. 295 miesięcy okresów pracy w gospodarstwie rolnym. Do ustalenia podstawy wymiaru powyższego świadczenia emerytalnego zaliczono wnioskodawczyni okresy od 31 lipca 1969 r. do 30 września 1974 r. (praca w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia przed dniem 1 lipca 1977 r.), od 1 października 1974 r. do 31 marca 1979 r. (Akademia Rolnicza – studia), od 18 kwietnia 1980 r. do 31 grudnia 1982 r. (praca w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia w okresie od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1982 r.), od 1 stycznia 1983 r. do 8 stycznia 1996 r. (ubezpieczenia rolników – opłacone składki), od 9 stycznia 1996 r. do 31 grudnia 1996 r. (działalność gospodarcza), od 1 stycznia 1997 r. do 30 czerwca 2007 r. (ubezpieczenia rolników – opłacone składki), od 1 lipca 2007 r. do 31 lipca 2007 r. (działalność gospodarcza).

Wnioskodawczyni nadal pobiera powyższe świadczenie.

W dniu 19 października 2010 r. wnioskodawczyni złożyła wniosek do KRUS o przyznanie emerytury rolniczej. We wniosku wskazała, że od sierpnia 2010 r. pobiera emeryturę przyznaną jej decyzją ZUS.

Decyzją z dnia 5 listopada 2010 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił Z. W. prawa do emerytury rolniczej na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2008 r., nr 50, poz. 291 z późn. zm.). W uzasadnieniu wskazano, że wnioskodawczyni udowodniła wymagany staż ubezpieczeniowy (33 lat, 7 miesięcy i 18 dni) tj. w okresach od 30 lipca 1969 r. do 1 października 1976 r., od 17 kwietnia 1980 r. do 31 marca 1996 r. oraz od 1 stycznia 1997 r. do 30 czerwca 2007 r., jednakże nie osiągnęła wieku emerytalnego (60 lat), który osiągnie dopiero w dniu 30 lipca 2013 r. Jednocześnie poinformował wnioskodawczynię o możliwości ubiegania się o wcześniejszą emeryturę rolniczą (wiek 55 lat) po zaprzestaniu prowadzenia działalności rolniczej na podstawie art. 19 ust. 2 cytowanej ustawy.

Zaskarżoną decyzją z dnia 17 czerwca 2014 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił Z. W. prawa do emerytury rolniczej na podstawie art. 19 ust. 1, art. 20 oraz art. 6 ust. 11 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1403 z późn. zm.). W uzasadnieniu wskazano, że skoro okresy pracy wnioskodawczyni w gospodarstwie rolnym rodziców od 31 lipca 1969 r. do 30 września 1974 r., od 18 kwietnia 1980 r. do 31 grudnia 1982 r. oraz okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 stycznia 1983 r. do 8 stycznia 1996 r. i od 1 stycznia 1997 r. do 30 czerwca 2007 r. zostały zaliczone przy ustaleniu prawa do emerytury na podstawie odrębnych przepisów, nie można tych okresów zaliczyć przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej. Ponadto, zgodnie z przepisami, brak jest podstaw do zaliczenia okresów, od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi tj. okresów prowadzenia działalności gospodarczej od 9 stycznia 1996 r. do 31 grudnia 1996 r., od 1 lipca 2007 r. do 31 lipca 2010 r. oraz nauki w szkole wyższej od 1 października 1974 r. do 31 marca 1979 r., ponieważ wszystkie wykazane przez wnioskodawczynię okresy zostały zaliczone przy ustalaniu prawa do emerytury na podstawie odrębnych przepisów, nie udowodniła ona żadnego okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu określonego w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników (decyzja – k. 29-29 odw. akt KRUS).

Zgodnie z treścią art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1403 z późn. zm.) emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny określony w ust. 1a i 1b- w przypadku kobiet urodzonych w okresie: od dnia 1 lipca 1953 r. do dnia 30 września 1953 r. zgodnie z pkt. 4 wynosi co najmniej 60 lat i 3 miesiące;
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20.

Wg natomiast treści art. 20 tejże ustawy do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;

2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.

3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Zgodnie z ust.2 okresów, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2007 r. II UK 164/06 dokonanie przez ubezpieczonego wyboru co do zaliczenia wskazanego okresu do okresu ubezpieczenia, od którego zależy prawo do emerytury w określonym systemie (pracowniczym lub rolniczym), uniemożliwia późniejsze zaliczenie tego samego okresu w innym systemie (art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) – patrz OSNP 2008/11-12/172, a rolnik, który był także zatrudniony jako pracownik, może wybrać, czy chce otrzymywać emeryturę z ZUS czy z KRUS. Nie wolno mu jednak zmienić później decyzji – patrz R. (...).

Wnioskodawczynie wybrała świadczenie uzyskiwane w systemie pracowniczym. Do stażu w tym systemie zaliczono jej okresy mogące być zaliczone do systemu rolniczego tj.: okresy pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 31 lipca 1969 r. do 30 września 1974 r., od 18 kwietnia 1980 r. do 31 grudnia 1982 r. oraz okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 stycznia 1983 r. do 8 stycznia 1996 r. i od 1 stycznia 1997 r. do 30 czerwca 2007 r., zatem nie mogą one teraz zostać zaliczone do systemu rolniczego, natomiast nie podlegają zaliczeniu do tego systemu okresy prowadzenia działalności gospodarczej od 9 stycznia 1996 r. do 31 grudnia 1996 r., od 1 lipca 2007 r. do 31 lipca 2010 r. oraz nauki w szkole wyższej od 1 października 1974 r. do 31 marca 1979 r., bo zostały już raz zaliczone do systemu pracowniczego.

Niezasadny jest też zarzut możliwości zamiany świadczenia na świadczenie z KRUS i jednoczesnego otrzymywania świadczenia uzupełniającego z ZUS.

Wskazane rozwiązanie prawne realizuje zasadę jednego świadczenia w przypadku posiadania niepełnego ubezpieczenia pracowniczego lub rolniczego, co dla sytuacji takich jak w przypadku wnioskodawczynie, wyrażało się właśnie w możliwości zaliczenia jako uzupełniających okresów ubezpieczenia z jednego systemu w drugim. Wybranie emerytury w systemie pracowniczym uwzględnia również rekompensatę za ewentualny okres podwójnego ubezpieczenia (z tytułu zbiegu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników i ubezpieczenie pracownicze) według art. 56 ustawy emerytalnej. W przypadku wnioskodawczynie posiadane okresy ubezpieczenia nie pozwalały na odrębne i samodzielne ustalanie emerytury w systemie powszechnym (pracowniczym) i rolniczym. Wnioskodawczynie wybrała emeryturę w systemie pracowniczym. Ma więc prawo do emerytury w jednym systemie przez siebie wybranym. Dla takiej sytuacji ustawodawca nie przewiduje możliwości zamiany, której skarżąca żąda w sprawie. To jest, że będzie mogła zrezygnować z pierwszego systemu i wybrać świadczenie w drugim systemie, oczywiście z koniecznością uzupełnienia okresem z pierwszego systemu. Bezpodstawna jest próba przeciwnej wykładni (systemowej), gdyż prawo wyboru jednego świadczenia w przypadku zbiegu praw do świadczeń według art. 33 ust. 2 ustawy o usr wynika z całkiem innej sytuacji faktycznej i prawnej. Ubezpieczony ma bowiem wówczas niezależne prawa do emerytur w obu systemach, czyli oparte na wystarczających (samodzielnych) okresach ubezpieczenia. Wówczas uzasadnione i zrozumiałe jest prawo wyboru, jednakże też tylko jednego świadczenia. Przy zbiegu praw ustawodawca przewiduje zatem możliwość wyboru świadczeń. Skoro jednak nie ustanowił jej w odniesieniu do sytuacji takich jak w przypadku wnioskodawczynie, to tym bardziej potwierdza to niemożność zmiany świadczenia.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 412 § 2 kpc, orzekł jak w sentencji wyroku.